

A photograph of three cyclists on a forest trail. They are wearing helmets and cycling gear. A woman in a blue shirt and grey pants is standing on the right, waving her hand. The background is a dense forest with tall trees and green foliage. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

MTB- en gravelroutes in Vlaanderen

Voorjaarsvergadering Antwerpen

Maandag 5 februari

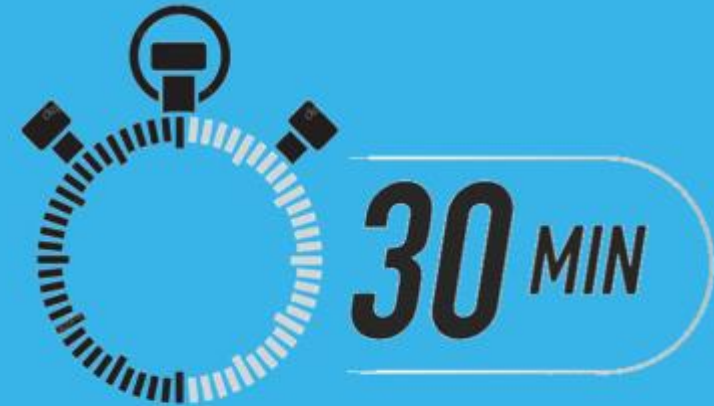

SPORT.
VLAANDEREN

AGENDA

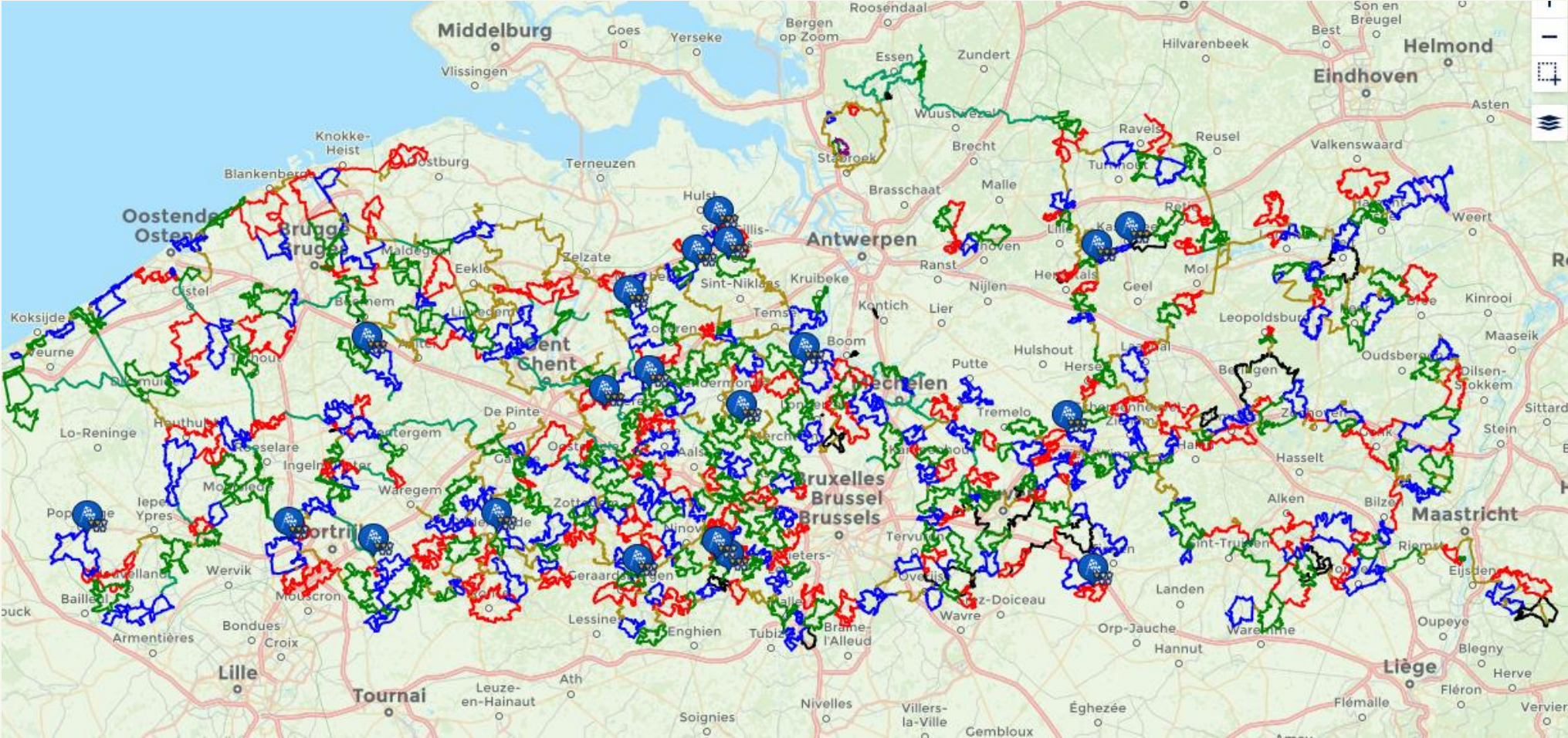
1. Introductie
2. Waar willen we naartoe?
3. Hoe pakken we dat aan?
4. Wat met gravelroutes?
5. Vragenronde

Wie heeft er een mountainbikeroute,
technische zone en/of gravelroute in
zijn/haar gemeente/stad?

MOUNTAINBIKEROUTES IN VLAANDEREN (AS IS)

Interview Jeroen Denaeghel

Strijd om de laatste snippers natuur: 'Mountainbikers overal laten rijden, betekent het doodsvonnis van sommige soorten'

Van over het hele land zakken mountainbikers naar het parcours van Sterbike Trails af. © rv

Spectaculair mountainbikeparcours 'Sterbike Trails' moet verdwijnen: "Geen vergunning en té ingrijpende veranderingen aan bos"

Mountainbikers willen blijven rijden in Genkse natuur: "Wij zijn geen motorcrossers"

De Standaard Nieuws Opinie Inspiratie Podcasts

OPINIE SPORTEN IN DE NATUUR

Mountainbikers verliezen terrein

Mountainbiken is populairder geworden tijdens de pandemie, en dat veroorzaakt spanningen. Benno Wauters ziet met lede ogen aan hoe verbodsborden opduiken en paden verdwijnen.

Benno Wauters
Auteur van Belgische Regenbogen, over de Belgische wereldkampioenen wielrenners (Borgerhoff & Lambergits)
Donderdag 24 juni 2021 om 3:25 uur

Omdat ze met zoveel zijn, worden mountainbikers steeds meer gedwarsboomd. © Bert Spieritz

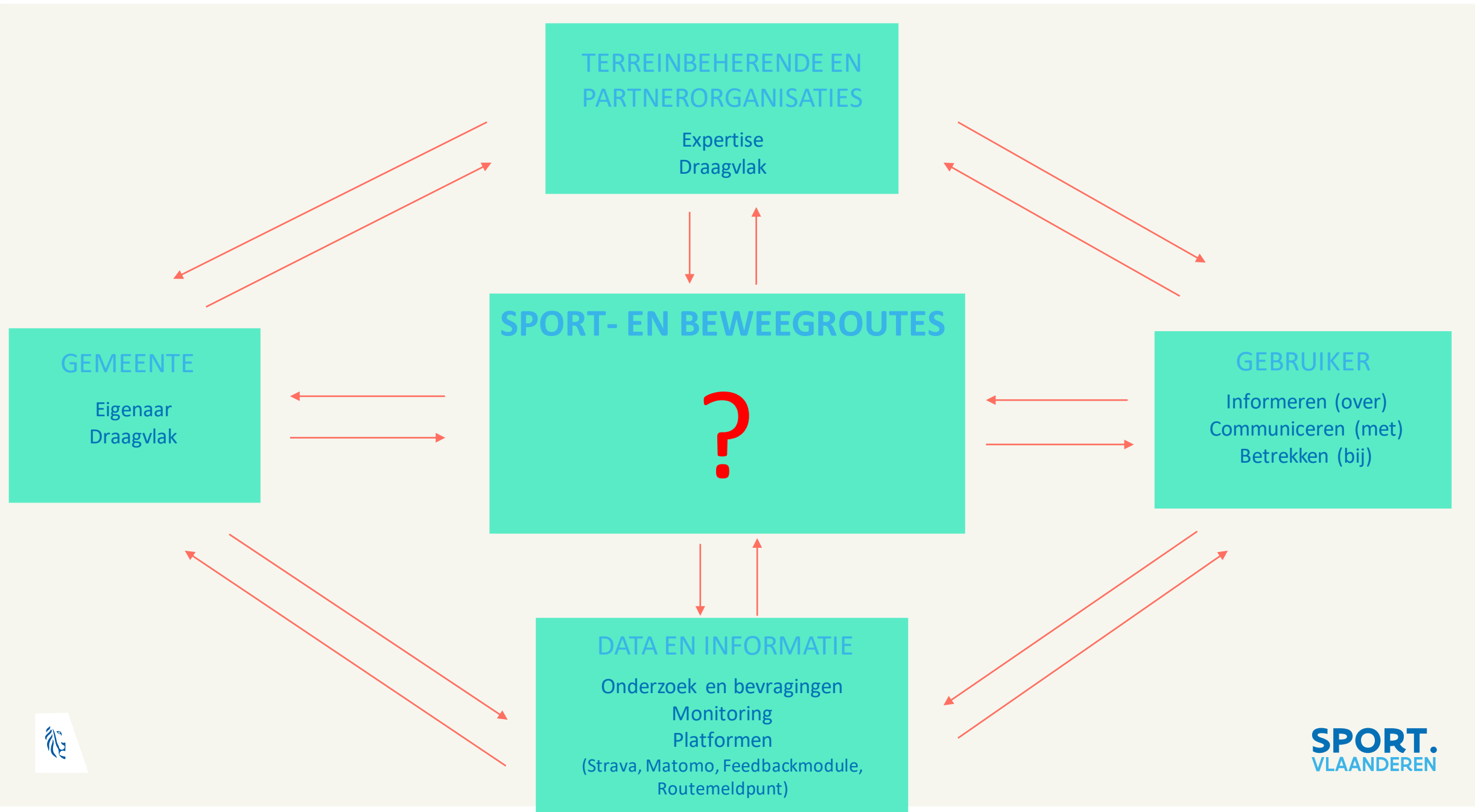
Mountainbikers met gerichte ingrepen geweerd van historische Kruisberg

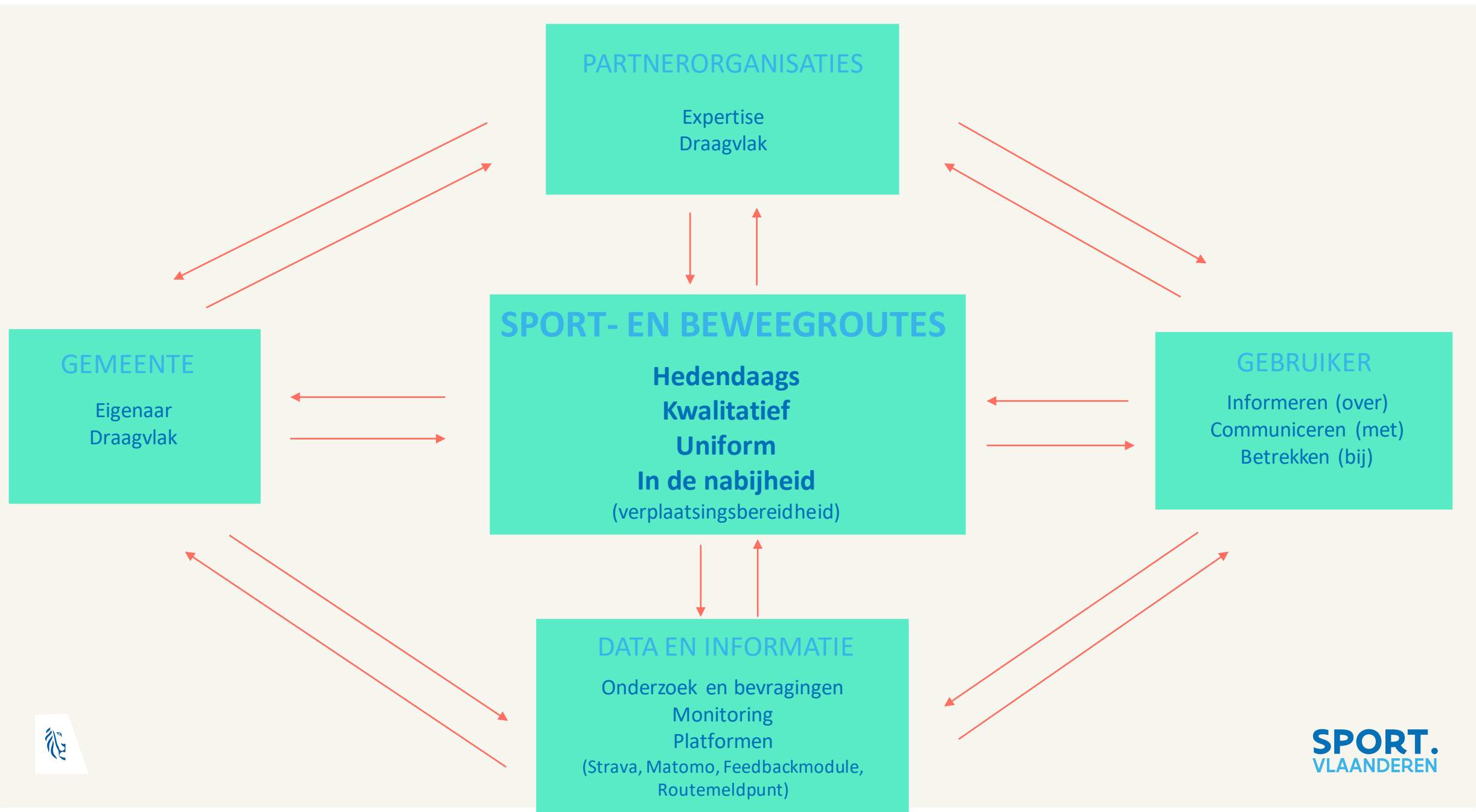

Mountainbikers ruïneren de Kruisberg. Ze zitten daar zitten op verboden terrein. Maar niemand trekt zich daar wat van aan. Dat moet nu door enkele gerichte ingrepen veranderen. — © Mia Uydens

HERENTALS, KASTERLEE - Herentals gaat vanaf het voorjaar de als erfgoed gerangschikte site van de Kruisberg beter beschermen tegen de ravage die honderden mountainbikers er nu elke week aanrichten. Hoewel de 570 jaar oude Kruisberg verboden terrein is voor mountainbikers, trekken die zich daar niks van aan. Ze beschadigen de duin en de trappen en komen er in conflict met wandelaars.

BEVRAGINGEN SPORT- EN BEWEEGROUTES

Mountainbikeroutes

- N = 5.301
- Rapport en factsheet klaar november 2023

Gravelroutes

- N = 1.776
- Rapport en factsheet klaar november 2023

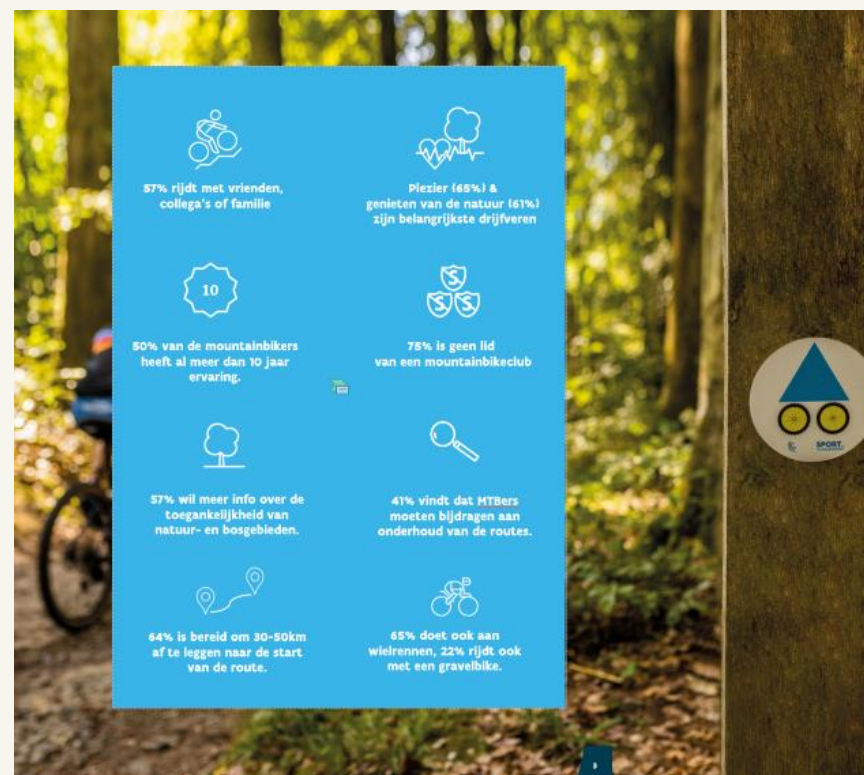
Looproutes

- N = 1.573
- Rapport en factsheet klaar november 2023

Ruiterroutes en –netwerken

- Uitgestuurd december 2023
- Rapport voorjaar 2024

[Link](#) naar factsheets

Factsheet mountainbikebevraging p.3

FACTSHEETS MOUNTAINBIKEROUTES

Er is vraag vanuit de mountainbikesector naar: (*)

1. Meer technische routes en routes in natuur- of bosgebied
2. Meer variatie, vernieuwing en onderhoud van de routes
3. Een gebruiksvriendelijke website met routeplanner en routemeldpunt om bepaalde problematiek aan te kaarten
4. Een waardering- en classificatiesysteem van mountainbikeroutes
5. Duidelijke richtlijnen omtrent het creëren van nieuwe mountainbikeroutes. Men stimuleert gebruik van databronnen zoals Strava, Komoot of RouteYou om nieuwe routes te creëren
6. Een gedragscode waarbij hoffelijk gedrag tussen verschillende recreanten wordt gestimuleerd. Mountainbikers profileren zich als sportliefhebber met respect voor anderen en de natuur
7. Open overleg met Agentschap Natuur & Bos en overige (natuur)betrokkenen
8. Wetenschappelijk bewijs rond het effect van mountainbiken in de natuur
9. Evenementen en activiteiten: initiaties, clinics, toertochten, reizen, meerdaagse tochten en "nightrides"
10. Verhuurlocaties van mountainbikes en fietsvriendelijke horecamogelijkheden. Bikepackinghuts en bivakplaatsen worden ook vermeld
11. Kindvriendelijke routes, toertochten op kindermaat en (technische) lessen voor kinderen
12. Clubs met een specifiek aanbod voor vrouwen

(*)Bovenstaande vragen werden gerangschikt volgens belang

"Welke factoren bepalen je keuze voor een mountainbikeroute?"

 1. De lengte van de route

 2. De omgeving of aanwezige natuur

 3. De afstand tot de start van de route

 4. De technische moeilijkheidsgraad

 5. Het aantal hoogtemeters

 6. De aanwezigheid van single tracks

72,1% rijdt met vrienden, collega's of familie

Plezier (64,8%) & genieten van de natuur (60,9%) zijn belangrijkste drijfveren

50,5% van de mountainbikers heeft al meer dan 10 jaar ervaring

74,7% is geen lid van een mountainbikeclub

74,9% wilt meer info over de toegankelijkheid van natuur- en bosgebieden

41,5% vindt dat mountainbikers moeten bijdragen aan onderhoud van de routes

63,9% is bereid om minstens 30km af te leggen naar de startplaats van een route

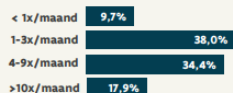
64,8% doet ook aan wielrennen, 21,7% rijdt ook met een gravelbike

FACTSHEETS GRAVELROUTES

Resultaten

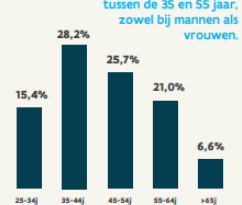
1776 gravelbikers werden in december 2022 door Sport Vlaanderen online bevroegd over hun gravelbikegedrag in Vlaanderen.

Frequentie

Meer dan 90% van de bevroagden fietst maandelijks met de gravelbike, 52,3% fietst wekelijks (4 of meer keren per maand).

Leeftijd

Hoe plan je een gravelbikeroute?

Ik stippel zelf een route uit of iemand anders doet dit voor mij **84,3%**

Ik download een route via een forum of website **61,2%**

Ik gebruik de bewegwijzerde mountainbikeroutes van Sport Vlaanderen **36,1%**

Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Seizoenen

Gravelbikers beoefenen hun sport doorheen het jaar, maar is vooral populair in de herfst, gevolgd door de lente.

Organisatiecontext

Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Resultaten

"Hoe ziet jouw ideale gravelroute eruit?"

- Lange afstand (60-100km) met rechte stukken en golvende wegen ter variatie
- Brede, vlot berijdbare paden en kleine of trage (veld)wegen
- Weinig single tracks, maar technisch gedeelte kan wel (bv. Strade Bianche)
- Gevarieerde ondergrond (grind, mergel, Toscaans gravel)
- Gevarieerde omgeving (natuur- en bosgebied, weinig bebouwing, autoluw, geen fietssnelwegen)
- Aanwezige rustpunten en horeca
- Wettelijk toegankelijke wegen (bewegwijzerd of via gpx-bestand)
- Overwegend vlak maar voldoende hoogtemeters (een stevige klim mag)

47,2% neemt deel aan toertochten en/of evenementen met de gravelbike	De 3 populairste gravelbikeprovincies zijn Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg
70,5% deelt fietsgegevens openbaar via platformen zoals Strava	90,4% gebruikt een GPS tijdens het gravelbiken
31,6% rijdt op de bewegwijzerde mountainbikeroutes van Sport Vlaanderen	21,1% rijdt via knooppunten
66,7% is bereid om 30-50km af te leggen naar de start van de route	72,2% geeft aan dat ze voornamelijk gravelbiken in de omgeving van hun woonplaats

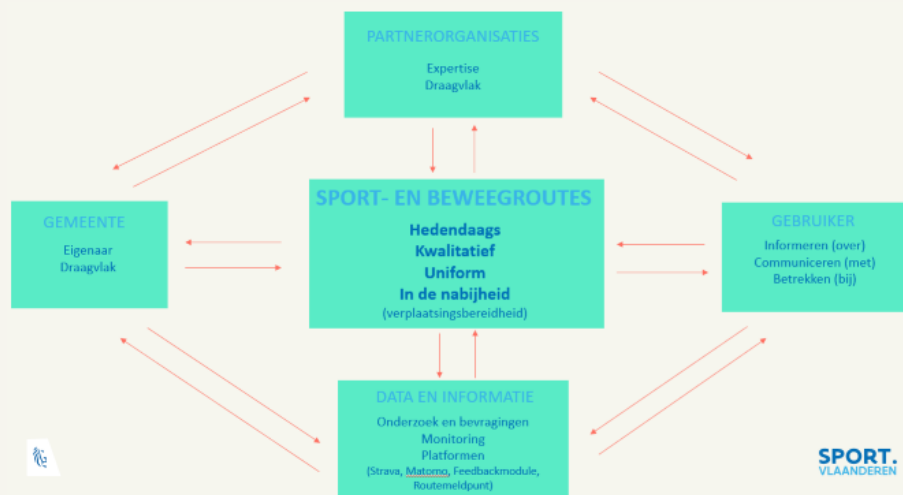
VERBINDEN

- Mountainbikesymposium (2023)
- Lokale overheden, natuursector en mountainbikesector
- Thema's
  - Effecten mtb op fauna
  - Regelgeving en aanpak ANB
  - Vrijwilligerswerking

[Link](#) presentaties en opnames

NODEN EN BEHOEFTE

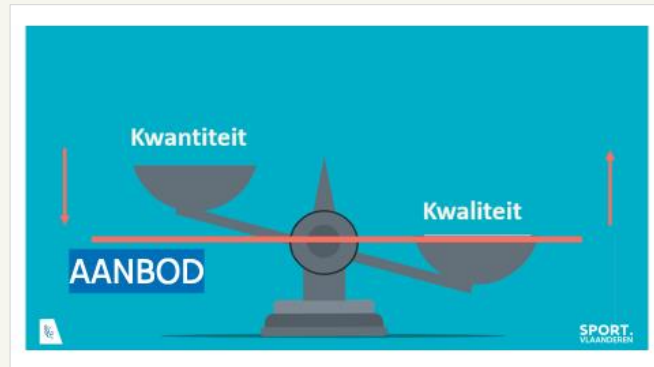
Welke aanpak gaan we hanteren om hedendaagse, kwalitatieve en uniforme routes te creëren in de nabijheid (binnen de verplaatsingsbereidheid) van de burger?

REALISTISCH?

AANPAK

Kwantiteit

Kwaliteit

AANBOD

(BASIS)ROUTE

- Principe trails close to home (dichtbij huis)
- **Max. 35 km** bewegwijzerd
- Bestaande uit één of meerdere lussen
- Digitale uitbreiding mogelijk
- Bewegwijzerde uitbreiding is de uitzondering mits aantoonbare meerwaarde
- (Aantrekkelijke) verbindingen tussen routes en/of lussen

“De laatste jaren zien we een versneld proces waarbij we een omschakeling zien van traditionele routes (“Links, link, links en links”) naar meer technische routes met single tracks. Mountainbikers worden bovendien door aparte slingerende lussen gescheiden van andere gebruikersgroepen wat resulteert in minder conflicten”.

“Traditionele routes en lussen hoeven niet meteen geschrapt te worden, deze kunnen gebruikt worden door beginners en een steeds groter wordende groep aan gravelbikers”.

Troy Corsen - NTFU

RASTERPADEN → HEDENDAAGSE MTB-PADEN

TECHNISCHE ZONE (Funpark, Skillspark, Bikepark)

[Meer informatie](#)

SPORT.
VLAANDEREN

MOUNTAINBIKEBESTEMMING

- Vereisten:
  - Omgeving (reliëf en natuur)
  - draagvlak natuursector
  - Draagvlak terreinbeheerder(s)
  - (Lokale) vrijwilligers
- Creatie van kwaliteitsvolle en uitdagende routes, lussen en paden
- Extra voorzieningen
- Binnen een straal van 30 – 50 km

Voorbeeld Meerdaalwoud (Vlaams-Brabant)

EXTRA AANBOD

Marathonroutes

- Meer uitdaging en afstand
- 1 bewegwijzerde route / provincie
- Extra routes mogelijk, maar digitaal

Kindvriendelijke routes

- Oefening gemaakt in 2021
- Updaten en integreren in nieuwe website (Paasvakantie 2024)

Toegankelijke paden

- Digitale kaartlaag (en planner) met overzicht toegankelijke paden
- Al dan niet in combinatie met gravelpaden

KWALITEIT

KWALITEIT

- Richtlijnen: kwaliteitscriterium 50% onverhard aangevuld met eigenschappen goede route
- Meer aandacht voor aansprakelijkheid
- Onderhoud en vrijwilligerswerking
- Routemeldpunt: bekendheid vergroten en werking optimaliseren
- Klantenfeedbackmodule
- Screening staat en potentieel alle routes (2024)

ONDERSTEUNING

ONDERSTEUNING SPORT VLAANDEREN EN PARTNERS

- Uitbreiding gratis ondersteuningspakket
  - Startborden en connectieborden
  - Sensibiliseringsborden
  - Signalisatiedragers (palen, beugels)
  - Signalisatie (pijltjes, gevaar, enz.) voor de volledige afstand van de route
- Expertise en begeleiding
  - Sport Vlaanderen
  - Partners (MBF Vlaanderen, Cycling Vlaanderen)
  - Ingehuurd (externe RO)
- Inspiratie(gids)
- Promotiemateriaal

An illustration on a blue background with white clouds. In the center, a magnifying glass with a black handle and frame is focused on a line graph on a computer monitor. The line graph has blue and grey lines with circular markers. To the left, another monitor shows a pie chart with orange and green segments. In the foreground, a smartphone displays a bar chart with green bars, and a tablet shows a pie chart. To the right, a laptop displays a bar chart with blue bars. The overall theme is data analysis and digital technology.

DATAGEDREVEN

DATAGEDREVEN

STRAVA | METRO

Nieuwe route – niet zonder data!

- Waar bevinden de huidige mountainbikers zich?
- Aanbod binnen 30 – 50 km?

Impact van de realisatie

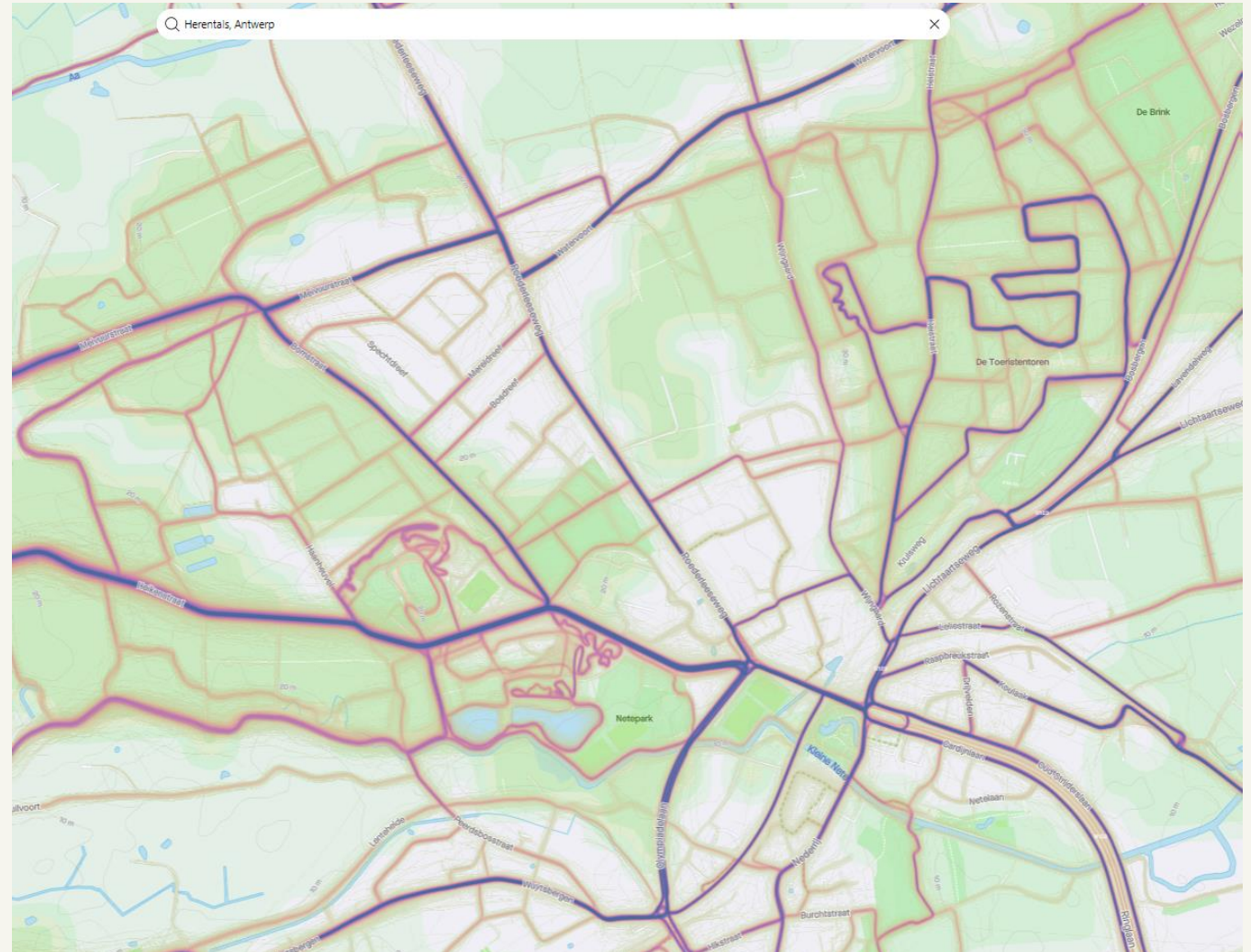
Analyse gebruik voor en na realisatie
gebruikmakend van Strava Metro

Gebruik routes

- Fysieke tellinten
- Correlatie tellinten en Strava gegevens

Strava-onderzoek toont aan dat aantrekkelijke mountainbikeroutes overlast voorkomen

In hoeverre zorgt de aanleg van mountainbikeroutes ervoor dat er minder 'wild' wordt gefietst in het bos? In opdracht van de NTFU is onafhankelijk onderzoek gedaan naar de regulerende werking van mountainbikeroutes. Hierbij de resultaten.

Strava Metro – Heatmap Herentals

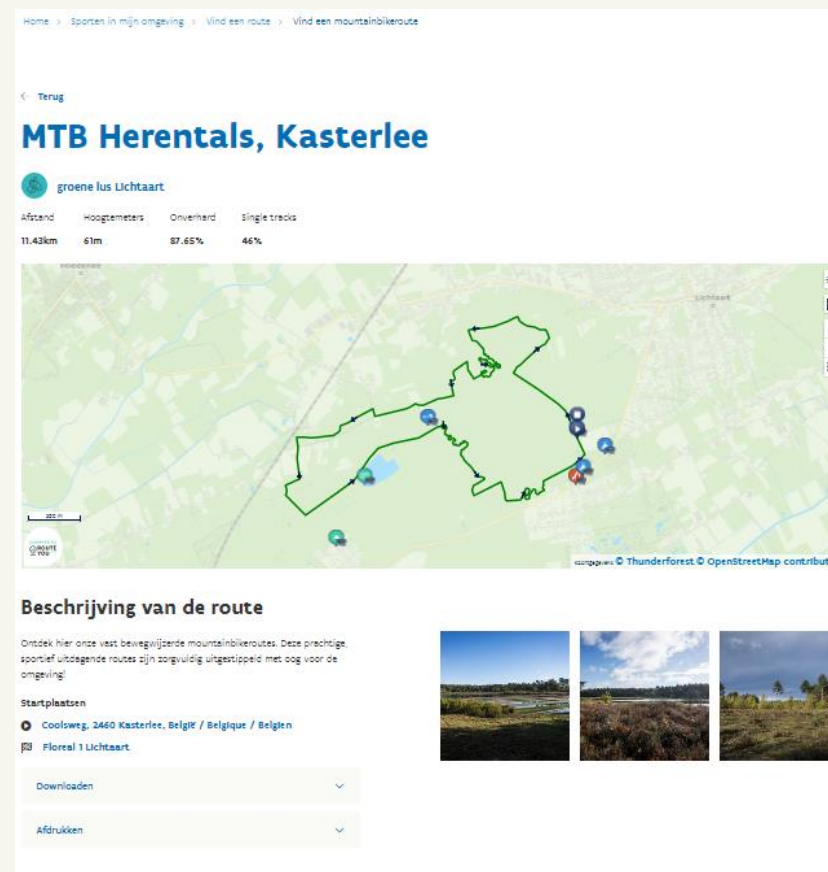

COMMUNICATIE

COMMUNICATIE

- Vernieuwde startborden met o.a. aandacht voor:
  - voor POI's op / langs de route
  - Gevaarlijke punten
  - Gedragscode /Hoffelijkheid
  - Aansprakelijkheid
- Einde BLOSO-signalisatie
- Vernieuwde website
- Extra content
- Klantenfeedbackmodule
- FAQ

Home » Sporten in mijn omgeving » Vind een route » Vind een mountainbikeroute

Terug

MTB Herentals, Kasterlee

groene lus Lichtaart

Afstand	Hoogtemeters	Onverhard	Single tracks
11.43km	61m	87.65%	46%

Beschrijving van de route

Ontdek hier onze vast bewegwijzerde mountainbikeroutes. Deze prachtige sportief uitdagerende routes zijn zorgvuldig uitgestippeld met oog voor de omgeving!

Startplaatsen

- Coolsweg, 2460 Kasterlee, België / Belgique / Belgien
- Floreal 1 Lichtaart

Downloaden

Afdrukken

© Thunderforest © OpenStreetMap contributors

GRAVELBIKE

SPORT
VLAANDEREN

Je eigen gravelroutes uitstippelen? Dit zijn de tips van de beste parcoursbouwer van het land

Sporza artikel 27 mei 2023

Hou je rekening met de toegankelijkheidsregeling in de natuur?

"Uiteraard, ook de natuur heeft haar rechten. En fietsers die mijn routes rijden moeten dat 100% legaal kunnen doen."

Het kluwen doorzien van waar je wel en niet mag fietsen, vindt Nick Schuermans geen sinecure: "Onlinekaarten komen niet altijd overeen met de signalisatieborden, die dan weer niet matchen met de kaarten aan de bosrand... Eenduidige info zou handig zijn, maar ik doe mijn best."

“Wie mijn routes rijdt, moet dat 100% legaal kunnen doen.

Parcoursbouwer Nick Schuermans

"Als je vandaag een route rijdt die ik twee jaar geleden uitstekende, is de kans groot dat je op bepaalde stukken niet meer mag fietsen. En de boswachter komt niet spontaan met die info naar mij", lacht hij.

"Ik moet het dus zelf opmerken of getipt worden. Dan ga ik meteen op zoek naar een mooi alternatief. Vervolgens sturen we een update naar iedereen die het gpx-bestand ooit bij ons downloadde. Zo blijf je in regel."

FACTS OVER GRAVELBIKE

- Blijvende trend
- Verkoop gravelfietsen stijgt exponentieel
- Groot (commercieel) aanbod aan (eenmalige) graveltochten
- Gebruikers rijden 90% met gpx/gps;
- Kortere tocht: Vaak vertrek van thuis uit
- Langere (toer)tocht: Verplaatsingsbereidheid van 30 tot 50 km
- Weinig vraag naar bewegwijzerde routes;
- Wel vraag naar overzicht van (goede) gravelpaden in Vlaanderen

WERKWIJZE

			
<p><u>Richtlijnenbundel</u> Opstellen criteria en eigenschappen goede gravelroute i.s.m. gravelsector (voorjaar 2024)</p>	<p><u>Zelf een gravelroute ontwikkelen?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% digitaal m.u.v. startborden • 100% toegankelijke paden • (Boven)lokaal draagvlak • Niet concurrerend	<p><u>Ondersteuning SV en partners</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identieke ondersteuning andere routestructuren m.u.v. signalisatiemateriaal	<p><u>Gravelkaart</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: aanpassen toegankelijke paden OSM • Fase 2: Vlaamse overzichtskaart alle toegankelijke gravelbike- (en mountainbikepaden)

In de Wildertse Duintjes in Essen is een spectaculair en technisch MTB-parcours van zo'n 4,5 kilometer aangelegd. Dat sluit dan weer aan op een 'gele verbindingslus' van 40 kilometer. Die zorgt voor een verbinding met zowel de routes in de Kalmthoutse Heide als die in Rucphen, Bergen-op-Zoom en Woensdrecht. © Toon Verheijen

Grensstreek wordt groot mountainbikeparadijs: "Dit hadden we echt nodig"

ESSEN/KALMTHOUT De grensstreek tussen België en Nederland wordt nog meer een paradijs voor de liefhebbers van het mountainbiken. In de Wildertse Duintjes is een spectaculair en technisch parcours aangelegd van zo'n 4,5 kilometer. Een gele lus van 40 kilometer - 75 procent offroad - zorgt dan weer voor een verbinding met parcours in Bergen-op-Zoom, Rucphen en Woensdrecht of de Kalmthoutse Heide. "Hier hadden we echt nood aan", klinkt het bij Kristien Nelen, vijfvoudig Belgisch kampioen mountainbiken Kristien Nelen.

Toon Verheijen 05-09-21, 09:22 Laatste update: 07-09-21, 18:47

vr̃ nws

11°C 104 km

Ingrid Depraetere

Gooik heeft oefenpark voor mountainbikers

Gooik heeft zaterdag een gloednieuw fietspark geopend, een testparcours voor mountainbikers om hun fietsvaardigheden te verbeteren. De leden van Wielerschool mochten het parcours als eersten uitproberen.

Radio 2, Lennart Segers
zo 08 okt 2023 19:27

vr̃ nws

11°C 104 km

Bikepark geopend in Neeroeteren (Maaseik), met schapen tegen Japanse Duizendknoop

In Neeroeteren, bij Maaseik, is een gloednieuw bikepark geopend in de groeve in Waterloos. Harry en Stefan Everts hebben er vroeger nog motorcross beoefend. Op basis van de sporen van het oude circuit en met respect voor de natuur is nu een fietsparcours aangelegd. Schapen bestrijden er intussen de Japanse Duizendknoop, een woekerplant.

Radio 2, Maxime Bervoets
za 08 jul 2023 14:36

SPORT.
VLAANDEREN

Nog vragen?

nelis.vancappellen@sport.vlaanderen

0468/25 20 58

SPORT.
VLAANDEREN